

Asia: VN/10660/2026

Lausuntopyyntö yhteisötilaajasäntelystä ja muista sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivin kansallisista laajennuksista

1 Yleisiä kysymyksiä SVPL:n yhteisötilaajia ja sijaintitietojen käsittelyä koskevasta säntelystä

1.1 Pidättekö SVPL:n yhteisötilaajia ja muita viestinnän välittäjiä sekä sijaintitietojen suojaa koskeva säntelyä yleisesti ottaen sisällöltään ja soveltamisalaltaan asianmukaisena, kun otetaan huomioon nykyinen toimintaympäristö ja muu soveltuva kansallinen ja EU-lainsäädäntö?

SVPL on kokonaisuudessaan haastava ja vaikeasti tulkittava kokonaisuus, joka ei täysin ota huomioon nykyistä toimintaympäristöä, joka meidän vastauksessamme on ymmärrettävä laajassa merkityksessä käsittäen muun muassa teknologisen toimintaympäristön, oikeudellisen toimintaympäristön, markkina- ja toimijaympäristön sekä turvallisuuteen liittyvän toimintaympäristön, taikka muuta soveltuva lainsäädäntöä, kuten kyberturvallisuutta taikka tekoälyä koskevaa säntelyä.

1.2 Liittyykö SVPL:n ePrivacy-direktiiviä täydentävään säntelyyn mielestänne piirteitä, jotka eivät asianmukaisesti huomioi nykyistä kyberturvallisuuden toimintaympäristöä, uusien digitaalisten palveluiden käytön ja tarjonnan muotoja tai uudempaa muuta kansallista ja EU-säntelyä?

SVPL ei täysin ota huomioon nykyistä kyberturvallisuuden toimintaympäristöä taikka muuta uudempaa soveltuva lainsäädäntöä, kuten kyberturvallisuutta taikka tekoälyä koskevaa säntelyä. SVPL:n ja NIS2-direktiivin mukaisten kyberturvallisuusvelvoitteiden suhde ei ole täysin selkeä. Myös tekoälysäädöksen ja SVPL:n suhde on joltain osin epäselvä ja tulkinnanvarainen.

1.3 Millaisia vaikutuksia SVPL:n ePrivacy-direktiiviä täydentävällä säntelyllä on käsityksenne mukaan ollut käyttäjien yksityisyyden suojalle? Onko säntely toteuttanut yksityisyyden ja henkilötietojen suojaa mielestänne tarkoituksenmukaisella tavalla?

Säntelyn voidaan katsoa vahvistaneen yksityisyyden ja luottamuksellisen viestin suoja erityisesti työelämässä. Toisaalta säännökset ovat kuitenkin aiheuttaneet tulkintaepäselvyyksiä sen osalta, missä määrin tietoja voidaan käsitellä eri käyttötarkoituksissa, kuten tietoturvallisuuden varmistamisessa, käytönvalvonnassa taikka väärinkäytösten selvittämisessä.

2 Kyberturvallisuuden riskienhallinta ja viestinnän ja välitystietojen käsittely

2.1 Pidätkö SVPL:n ePrivacy-direktiiviä täydentävää sääntelyä tarkoituksenmukaisena siltä osin kuin se sääntelee sellaista välitystietojen ja viestien käsittelyä, joka liittyy erilaisilta kyberuhkilta suojautumiseen? Millaisia vaikutuksia tällä sääntelyllä on ollut organisaatioiden ja käyttäjien kyberturvallisuuteen? Onko sääntely mielestänne mahdollistanut kyberturvallisuuden riskienhallinnan tarkoituksenmukaisella tavalla vai aiheuttanut sille rajoituksia?

Sääntely koetaan tulkinnanvaraiseksi ja se aiheuttaa rajoituksia kyberturvallisuuden riskienhallinnalle erityisesti tietoturvaperusteisen sähköisten viestien ja välitystietojen käsittelyn (SVPL 138 § ja 272 §) osalta.

SVPL:n 272 §:n 1 momentissa säädetään käsittelytarkoituksista, joita varten tietoturvaperusteista sähköisten viestien ja välitystietojen käsittelyä on mahdollista toteuttaa. Viestinnän välittäjällä ja lisäarvopalvelun tarjoajalla sekä niiden lukuun toimivalla on oikeus ryhtyä 2 momentissa tarkoitettuihin välttämättömiin toimiin tietoturvasta huolehtimiseksi viestintäverkkojen tai niihin liitettyjen palvelujen sekä tietojärjestelmien tietoturvalle haittaa aiheuttavien häiriöiden havaitsemiseksi, estämiseksi, selvittämiseksi ja esitutkintaan saattamiseksi (SVPL 272 §:n 1 mom. 1 kohta). Liikenne- ja viestintäviraston sivuilla esitetyn tulkinnan mukaan ”tietoturvaperusteella voidaan puuttua viestintään vain, jos uhka tai häiriö vaarantaa suoranaisesti verkon, palvelun tai tietojärjestelmän tietoturvaa (esim. haaitaohjelmien ja murtautumisyriyten havainnointi), eikä käsittely tule kyseeseen esimerkiksi yrityssalaisuuksien suojaamiseksi sinänsä niiden tahalliselta tai tahattomalta paljastamiselta. Pelkästään välillinen tietoturvaohje ei ole riittävä peruste.” Näin ollen tulkinnan mukaan tietoturvatoinenpiteitä ei siis olisi mahdollista kohdistaa luottamuksellisten tietojen (tässä yhteydessä luottamuksellisilla tiedoilla viitataan laajasti kaikkeen suojattavaan tietoon sisältäen henkilötiedot, salassa pidettävät tiedot, turvallisuusluokiteltavat tiedot sekä liikesalaisuudet) suojaamiseksi. Toisaalta SVPL:ssä on määritelty ’tietoturva’, jolla tarkoitetaan hallinnollisia ja teknisiä toimia, joilla varmistetaan se, että tiedot ovat vain niiden käyttöön oikeutettujen saatavilla, että tietoja eivät voi muuttaa muut kuin siihen oikeutetut sekä että tiedot ja tietojärjestelmät ovat niiden käyttöön oikeutettujen hyödynnettävissä (SVPL 3 §:n 28 kohta). Lisäksi SVPL:n 247 §:ssä asetetaan yhteisötilaajalle velvollisuus huolehtia käyttäjiensä viestien, välitystietojen ja sijaintitietojen käsittelyn tietoturvasta (1 mom.) Lisäksi samaisen lainkohdan 4 momentissa todetaan, että tietoturvasta huolehtimiseen sovelletaan lisäksi, mitä kyberturvallisuuslaissa säädetään sellaisen viestinnän välittäjän ja lisäarvopalvelun tarjoajan osalta, joka kuuluu NIS 2 -direktiivin soveltamisalaan. Kyberturvallisuuslaissa taas säädetään toimenpiteistä kyberturvallisuutta koskevien riskien hallinnassa ja siellä säädetään muun muassa velvollisuudesta varmistua tietoaineistojen turvallisuudesta (9 §:n 2 mom. 11 kohta). SVPL:n 272 § on osittain tulkinnanvarainen myös sen takia, ettei siinä mainita lainkaan välitystietoja, vaikka niiden käsittely voidaankin perustaa 2 momentin 4 kohdan mukaisesti toimiin. Tulkinta, jonka mukaan tietoturvatoinenpiteitä ei olisi mahdollista kohdistaa luottamuksellisten tietojen (tässä yhteydessä luottamuksellisilla tiedoilla viitataan laajasti kaikkeen suojattavaan tietoon sisältäen henkilötiedot, salassa pidettävät tiedot, turvallisuusluokiteltavat tiedot sekä liikesalaisuudet) suojaamiseksi, vaikuttaa olevan ristiriidassa edellä mainittujen säännösten kanssa. Yhteisötilaajan roolissa ei ole selvää, millaiset toimenpiteet ja minkälaisen teknologioiden käyttö on SVPL 272 §:n nojalla sallittua.

2.2 SVPL 18 luvun (ns. Lex Nokia) mukaisia toimenpiteitä on käytetty vähemmän, kuin sääntelyn valmistelussa aikanaan ennakoitiin. Millaisia syitä arvioitte olevan sen taustalla, ettei toimenpiteitä ole otettu käyttöön? (SVPL 18 luvussa säädetään yhteisötilaajan oikeudesta käsitellä tietyin edellytyksin

välitystietoja maksullisen tietoyhteiskunnan palvelun, viestintäverkon tai viestintäpalvelun luvattoman käytön taikka liikesalaisuuksien paljastamisen ehkäisemiseksi ja selvittämiseksi.)

SVPL:n 18 luvun mukaisia toimenpiteitä on käytetty vähemmän todennäköisesti siitä syystä, että oikeuksien käyttäminen on tehty byrokraattiseksi. Oikeuksien käyttöönotto edellyttää muun muassa ennakoilmoitusta tietosuojavaltuutetulle, erillisten kirjallisten ohjeiden laatimista, asiaa koskevien muutosneuvottelujen järjestämistä, työntekijöiden erillistä tiedottamista asiasta, selvityksen laatimista kustakin välitystietojen manuaalisesta käsittelystä ja vuosittaisen selvityksen laatimista työntekijöiden edustajalle ja tietosuojavaltuutetulle.

2.3 Voiko SVPL:n tietoturvatoinenpitemistä säättävän 272 §:n ja SVPL 18 luvun muun muassa liikesalaisuuksien paljastamisen selvittämistä koskevan sääntelyn (Lex Nokia) suhde aiheuttaa mielestänne soveltamishaasteita? Millaisia?

SVPL:n tietoturvatoinenpitemistä säättävän 272 §:n ja SVPL 18 luvun muun muassa liikesalaisuuksien paljastamisen selvittämistä koskevan sääntelyn (Lex Nokia) suhteen voidaan katsoa aiheuttavan soveltamishaasteita. Yhteisötilaaja saattaa joutua punnitsemaan sitä, milloin työntekijöiden sähköisten viestien ja välitystietojen käsittely on sallittua SVPL 272 §:n mukaisesti ja milloin käsittelyn voidaan katsoa kuuluvan Lex Nokian soveltamisalaan. Lisäksi Lex Nokian mukaiset käsittelyoikeudet eivät ulotu sähköisten viestien sisältöön, vaan se antaa oikeuden pelkästään välitystietojen käsittelyyn.

2.4 Voiko SVPL:n ePrivacy-direktiiviä täydentävä sääntely estää organisaatioita käyttämästä viestinnän tai välitystietojen käsittelyä edellyttäviä riskienhallintatoinenpitemitä, jotka olisivat käsityksenne mukaan perusteltuja ja muun soveltuvan lainsäädännön mukaisia, tai rajoittaa niiden käyttöä? Mitä toimenpiteitä? Mistä SVPL:n vaatimuksesta tämä johtuu? Onko SVPL:n sääntely asettanut teille esteitä tai rajoituksia tällaisten toimenpiteiden käyttöön?

Vastauksemme on päällekkäinen kohtien 2.1 ja 4.5 vastausten kanssa.

3 Muu kuin kyberturvallisuuden riskienhallintaan liittyvä välitystietojen ja viestinnän käsittely

3.1 Pidättekö SVPL:n ePrivacy-direktiiviä täydentävää välitystietojen ja viestinnän käsittelyn sääntelyä tarkoituksenmukaisena siltä osin kuin tietojen käsittely liittyy muuhun kuin erilaisilta kyberuhkilta suojautumiseen? Onko sääntelyn mahdollistamat käsittelytilanteet määritelty tarkoituksenmukaisesti?

Nähdäksemme ei ole selvää, millä perusteella ja millä reunaehdoin yhteisötilaaja voi käsitellä sähköisiä viestejä ja välitystietoja esimerkiksi käytönvalvonnan toteuttamiseksi taikka muiden kuin SVPL 143 §:n mukaisten väärinkäytösten selvittämiseksi.

3.2 Onko ja millä tavoin SVPL:n sääntely edistänyt tai tukenut sellaisten muiden viestinnän tai välitystietojen käsittelyä edellyttävien toimenpiteiden käyttöönottoa, jotka eivät liity kyberuhkien torjumiseen? Millaisten toimenpiteiden?

Koska nähdäksemme ei ole selvää, millä perusteella ja millä reunaehdoin yhteisötilaaja voi käsitellä sähköisiä viestejä ja välitystietoja esimerkiksi käytönvalvonnan toteuttamiseksi tai muiden kuin SVPL 143 §:n mukaisten väärinkäytösten selvittämiseksi, ei SVPL:n sääntelyn voida sanoa edistäneen taikka tukeneen sellaisten muiden viestinnän tai välitystietojen käsittelyä edellyttävien toimenpiteiden käyttöönottoa, jotka eivät liity kyberuhkien torjumiseen.

3.3 Voiko SVPL:n sääntely mielestänne estää ottamasta käyttöön viestinnän tai välitystietojen käsittelyä edellyttäviä toimenpiteitä, jotka eivät liity kyberuhkien torjumiseen mutta olisivat käsityksenne perusteltuja ja muun soveltuvan lainsäädännön mukaisia, tai rajoittaa niiden käyttöä? Mitä toimenpiteitä? Mikä lainsäädännön vaatimus voi muodostua esteeksi? Onko SVPL:n sääntely estänyt teitä ottamasta jotakin tällaista toimenpidettä käyttöön?

-

4 Hallinnollinen taakka ja lisäkustannukset sekä rajat ylittävät tilanteet

4.1 Millaisia hallinnollisia vaikutuksia SVPL:n ePrivacy-direktiiviä täydentävällä sääntelyllä on ollut organisaatioiden ja käyttäjien kannalta? Pidätkö sääntelyä tarkoituksenmukaisena tältä kannalta vai onko sääntely aiheuttanut mielestänne tarpeetonta hallinnollista taakkaa?

SVPL on kokonaisuudessaan haastava ja vaikeasti tulkittava kokonaisuus, joka tulkintaepäselvyyksineen lisää tarpeetonta hallinnollista taakkaa.

4.2 Poikkeako SVPL:n sääntely käsityksenne mukaan merkittävästi muiden EU-maiden sääntelystä? Millä tavoin?

Yksittäisillä toimijoilla ei ole mahdollisuuksia selvittää laajemmin muiden EU-maiden sääntelyn eroavaisuuksia, mutta käsityksemme mukaan SVPL:n sääntely poikkeaa muiden maiden sääntelystä ainakin soveltamisalaltaan (yhteisötilaajat ja muut viestinnän välittäjät).

4.3 Millaisia vaikutuksia mahdollisilla eroilla sääntelyssä voi olla tai on ollut organisaatioiden toiminnan kannalta tai sijoittautumis- ja investointipäätöksiä tehtäessä?

-

4.4 Voiko SVPL:n sääntely aiheuttaa lisäkustannuksia otettaessa käyttöön viestinnän tai välitystietojen käsittelyä edellyttäviä riskienhallintatoimenpiteitä tai muita toimenpiteitä (esim. tietojärjestelmien tai prosessien muuttaminen Suomen lainsäädännön mukaiseksi)? Mistä syystä? Onko SVPL:n sääntely aiheuttanut teille tällaisia lisäkustannuksia?

-

4.5 Voiko SVPL:n sääntely mielestänne estää tai rajoittaa muissa EU-maissa hyödylliseksi havaittujen järjestelmien, niiden toimintojen tai menettelyjen käyttöä Suomessa? Voiko sääntely edellyttää niiden merkittävää muokkaamista Suomen lainsäädännön mukaiseksi toimittaessa monikansallisessa toimintaympäristössä? (Esim. valmisohjelmistot, pilvipalvelut ja monikansallisen konsernin yhteiset viestintäjärjestelmät.) Mistä vaatimuksesta tämä voi johtua? Onko näin tapahtunut kohdallanne ja miten ratkaisitte tilanteen?

SVPL voi edellyttää muissa EU-maissa hyödylliseksi havaittujen järjestelmien, niiden toimintojen tai menettelyjen merkittävää muokkaamista Suomen lainsäädännön mukaiseksi toimittaessa monikansallisessa toimintaympäristössä. Muokkaaminen ei kuitenkaan useinkaan ole edes mahdollista tai vaihtoehtoisesti kustannusvaikutukset voivat olla merkittäviä. Lisäksi SVPL rajoittaa, ja osittain jopa estää, tiettyjen järjestelmien ja teknologioiden käytön Suomessa. Esimerkkinä tästä on niin sanotut data loss prevention- eli DLP-ohjelmistot, joita ei voimassa olevan SVPL:n puitteissa ja Liikenne- ja viestintäviraston tulkinnan mukaan olisi mahdollista hyödyntää täysimääräisesti, sillä välillisen tietoturvaohjelman ei ole katsottu olevan riittävä peruste sähköisten viestien ja välitystietojen

tietoturvaperusteiselle käsittelylle (ks. vastaus 2.1). Ongelmallisuudet johtuvat muun ohella tietoturvaperusteiseen sähköisten viestien ja välitystietojen sekä sijaintitietojen käsittelyyn liittyvistä tulkintaepäselvyyksistä.

5 Välitystietoja ja viestintää koskevien säännösten suhde yleiseen tietosuojasetukseen

5.1 Oletteko havainnut erityisiä haasteita SVPL:n välitystietoja ja viestintää koskevan sääntelyn soveltamisessa yhdessä yleisen tietosuojasetuksen kanssa? Millaisia?

-

6. Sijaintitietojen käsittely

6.1 Onko SVPL:n ePrivacy-direktiiviä täydentävä sääntely edistänyt tai tukenut sijaintitietojen käsittelyä edellyttävien toimenpiteiden käyttöönottoa? Onko sääntely toteuttanut yksityisyyden ja henkilötietojen suojaa mielestänne tarkoituksenmukaisella tavalla? Millä tavoin?

Sääntelyn voidaan katsoa edistäneen yksityisyyden suojaa siltä osin, kun kyse on henkilöltä vaadittavasta suostumuksesta.

6.2 Pidätkö SVPL 20 luvun sijaintitietojen käsittelyä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa selvänä suhteessa esimerkiksi työnantajien toteuttamaan työntekijöiden tai ajoneuvojen paikantamiseen? Minkälaisia haasteita sääntelyn soveltamisalan tulkintaan voi liittyä?

Sijaintitietojen käsittelyn reunaehdot yhteisötilaajan roolissa toimivan näkökulmasta eivät ole selkeät. Tieto- ja kyberturvallisuuden näkökulmasta on epäselvää erityisesti se, voiko yhteisötilaajan roolissa toimiva työnantaja käsitellä esimerkiksi työntekijöidensä päätelaitteista saatavia sijaintitietoja tietoturvatarkoituksessa vai vaatiiko myös edellä mainitun kaltainen käsittely työntekijöiden suostumuksen. Sijaintitietojen käsittelyyn ei tulkintamme mukaan ole SVPL:ssä säädetty eri käsittelyperusteita (vrt. sähköisten viestien ja välitystietojen käsittely esimerkiksi tietoturvaperusteella). Suostumuksen osalta voidaan todeta, että se sopii huonosti tietoturvaperusteiseen käsittelyyn. Lisäksi sen voidaan katsoa olevan muutoinkin ongelmallinen asetelma vallan epäsuhdasta johtuen työntekijän ja työnantajan välisessä suhteessa.

6.3 Voiko sijaintitietojen käsittelyä koskeva SVPL:n ePrivacy-direktiiviä täydentävä sääntely (kuten siihen liittyvä käyttäjän suostumuksen vaatimus) estää tai rajoittaa työpaikoilla toimenpiteitä, jotka olisivat käsityksenne mukaan perusteltuja ja muun soveltuvan lainsäädännön mukaisia? Mitä toimenpiteitä?

Suostumusperusteinen käsittely rajoittaa huomattavasti tarvittavia ja perusteltuja toimenpiteitä työpaikalla. Tietoturvallisuuden varmistaminen ei voine perustua työntekijöiden suostumukseen ja suostumus sopii muutoinkin huonosti työnantajan ja työntekijän väliseen suhteeseen.

6.4 Voiko sijaintitietojen käsittelyä koskevan sääntelyn soveltamisala ja tulkinta aiheuttaa haasteita paikannettaessa muita kuin työntekijöitä, esimerkiksi tarjottaessa mobiililaitteen paikannusta hyödyntäviä palveluita yleisölle? Millaisia haasteita? Onko sääntelyn suhde evästeiden ja muiden päätelaitteiden tietojen käyttöä sääntelevään SVPL 205 §:ään mielestänne selvä?

-

6.5 Oletteko havainnut erityisiä haasteita SVPL:n sijaintitietoja koskevan sääntelyn soveltamisessa yhdessä yleisen tietosuoja-asetuksen kanssa? Millaisia?

-

7 Sääntelyn kehittämistä koskevat ehdotukset

7.1 Pidätkö SVPL:n ePrivacy-direktiiviä täydentävää välitystietojen, viestinnän ja sijaintitietojen käsittelyä koskevien sääntelyn kehittämistä tarpeellisenä? Jos kyllä, millä tavoin havaitsemanne haasteet SVPL:n säännösten soveltamisessa tulisi mielestänne ratkaista? Tulisiko sääntelyn soveltamisala määrittää toisin kuin nykyisin tai sääntelyä muuttaa jollakin muulla tavoin? Mitkä arvioitte ehdotuksenne merkittävimmiksi vaikutuksiksi?

Nähdäksemme SVPL:n välitystietojen, viestinnän ja sijaintitietojen käsittelyä koskevien sääntelyä tulisi kehittää siihen liittyvien epäselvyyksien ja tulkinnanvaraisuuksien osalta. Soveltamisalan osalta tietoturvaperusteinen sähköisten viestien käsittely perustuu muualla Euroopassa ilmeisesti tietosuoja-asetuksen rekisterinpitäjän laakisääteiseen velvoitteeseen, yleiseen etuun taikka oikeutettuun etuun, sillä ePrivacy-direktiiviä ei ole muualla säädetty koskemaan yhteisötilaajia tai muita viestinnän välittäjiä. Nähdäksemme tämän osalta olisi arvioitava, mitä soveltamisalan yhdenmukaistaminen muiden jäsenvaltioiden mukaisella tavalla tarkoittaisi perusoikeuksien (yksityisyyden suoja ja luottamuksellisen viestintä) toteutumisen sekä käsittelyn reunaehto- jen kannalta.

8 Muut huomiot

8.1 Tässä voitte esittää mahdolliset muut huomionne selvitystä varten.

-

Alakangas Tarja
Verohallinto